

TURİZM ARZ KAYNAKLARININ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ: GÖNEN ÖRNEĞİ

Yağmur TURSAN¹

ÖZET

Turizm de sürdürülebilirlik ekonomik sürekliliği sağlayarak, istihdam kalitesini yükselterek bölgesel refah geliştirerek, bunları gerçekleştirirken fiziksel bütünlük ile kültürel zenginlik ve biyolojik çeşitliliği koruyarak, kaynakların etkin kullanımını hedefleyen bir planlama ile mümkündür. Ayrıca, turizm doğal arz kaynaklarının, insan yapısı arz kaynaklarının ve sosyokültürel arz kaynaklarının tüketimine dayanan bir olgudur. Bu araştırmada turizm arz kaynaklarının sürdürülebilirlik boyutlarına göre değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu çalışma Gönen'deki turizm arz kaynaklarının belirlenmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanması için önem taşımaktadır ve literatürde bu alanda yapılmış çalışmaların eksikliği göz önüne alındığında bu boşluğu dolduracağı düşünölmektedir. Bu çalışmada Gönen'in turizm arz kaynaklarının belirlenmesi ve bu kaynakların sürdürülebilirliğinin sağlanması için yapılan çalışmaların değerlendirilmesi ve yapılması gerekenler hakkında önerilerin sunulması amaçlanmaktadır. Bu amaca yönelik Gönen' deki 8 paydaş ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Çalışmada içerik analizi yapılmış, sonuçlar betimsel bir anlatım ile sunulmuş ve doğrudan anlatımlara yer verilerek, ortaya çıkan kodlamalar çerçevesinde elde edilen bulgular araştırma hedefleri doğrultusunda sınıflandırılarak, açıklanmış ve yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Sürdürülebilirlik, Turizm Arz Kaynağı, Gönen, Sürdürülebilir Kalkınma

SUSTAINABILITY OF TOURISM SUPPLY RESOURCES: GONEN CASE

ABSTRACT

Sustainability in tourism is possible with a planning that aims at the efficient use of resources by ensuring economic continuity, as well as improving regional welfare by increasing the quality of employment, on the other hand, by protecting physical integrity, cultural richness and biological diversity. In addition, tourism is a phenomenon based on the consumption of natural supply resources, human-made supply resources and socio-cultural supply resources. In this study, tourism supply resources have been evaluated according to aims of sustainability dimensions. This study is important for determining the tourism supply sources in Gönen and ensuring their sustainability, and considering the lack of studies in this field in the literature, it is thought to fill this gap. In this study, it is aimed to

Geliş Tarihi: 19.02.2021

Kabul Tarihi: 10.07.2021

¹ Yüksek Lisans ÖĞrencisi, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği, e-mail:yagmurtursan@gmail.com

determine the tourism supply sources of Gönen, to evaluate the work done to ensure the sustainability of these resources and to present suggestions about what needs to be done. Semi-structured interviews were conducted with 8 stakeholders in Gönen for this purpose. Content analysis was carried out in the study, the results were presented with a descriptive expression and direct explanations were included, and the findings obtained within the framework of the emerging coding were classified, explained and interpreted in line with the research objectives.

Keywords: *Tourism, Sustainability, Tourism Supply Sources, Gönen, Sustainable Development*

1. GİRİŞ

Kişilerin stres ve yoğun çalışma hayatından uzaklaşma istediğinin ortaya çıkardığı turizm hareketlerinin istihdam yaratması, bölgeler arası sosyal, kültürel ve ekonomik dengesizliği gidermesi, döviz yaratıcı fonksiyonu ile ödemeler dengesine yaptığı olumlu katkılar turizmi ön plana çıkarmıştır (Koçak, 2016: 2). Turizmin gelişmekte olan ülkelerin ödemeler dengesine yaptığı olumlu katkı, turizmin ülke ekonomisine olan katkısının en önemli göstergesi olmuştur. Bu nedenle turizm, gelişmekte olan ülkeler için kalkınma yollarından birisi olarak görülmüştür. Özellikle zengin doğal kaynaklara sahip olan ülkeler, bu kaynaklarını ve sosyokültürel değerlerini, ülkelerinin kalkınmaları doğrultusunda kullanarak turizm endüstrilerini geliştirmeye başlamıştır (Usta, 2016). Turizm bölge için ekonomik faydalarının yanı sıra sosyal faydalarda sağlar. Kültürel açıdan ise turizm farklı kültürleri bir araya getirerek toplumun zenginleşmesine katkıda bulunan bir unsurdur (Usta, 2016). Kozak (2014: 30) ise turizmi “Çeşitli sosyal, kültürel, çevresel ve ekonomik etkiler yaratan bir sektör” olarak nitelendirmiştir. Turizm, ülkelerin ve/veya bölgelerin istihdam sorunlarını çözmelerine ve ekonomik anlamda istikrarlı bir büyüme elde etmelerine; çevrenin ve doğal kaynakların etkin kullanımına ve korunmasına; dinlenme, eğlenme ve öğrenme gibi sosyal gereksinimlerin karşılanmasına yardımcı olan bir sektör konumunu almıştır (Kozak, 2014: 2).

Turizm konusunda önemli akademisyenlerden olan Usta’ya (2016: 114) göre, Turizm arzı; “ bir ülke tarafından dış ve iç turizme sunulabilen maddi ve manevi değerlerin bütünüdür”. Başka bir tanım da ise turizm arzı; “ bir ülke, bölge veya yörenin belli bir dönemde belli şartlar altında turistlere satmaya hazır olduğu zenginlikler bütünü” olarak tanımlanmıştır (Olahı ve Timur, 1988: 171). Buna yakın bir diğer tanım ise “ belli bir pazarda belli bir fiyata ya da bedelsiz olarak turistlere sunulan mal ve hizmet bütünü” şeklindedir (Çolakoğlu, 2014: 73). Turizm arzını bir işlem bütünü olarak ele alan Kozak vd. (2000: 45) göre turizm arzı, tüketimde yer alan turizm talebinin ihtiyaçlarını karşılamak için gerekli mal ve hizmetlerin tedarik edilmesini içeren üretime dayalı işlemlerin tamamıdır. Turizm doğal arz kaynaklarının, insan yapısı arz kaynaklarının ve sosyokültürel arz kaynaklarının tüketimine dayanan bir olgudur (Akış, 1999: 45).

2. TURİZM ARZ KAYNAKLARININ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ

Sürdürülebilirlik kavramı sosyal yaşamın bir gerekliliği olarak ortaya çıkmış; birçok alana konu olmuştur. Sürdürülebilirlik kavramı farklı alanlarda çalışılmış olsa da hepsinin ortak özelliği insanın geleceğini konu almaları ve hangi alan için düşünülüyorsa o alanın kaynaklarının korunmasını amaç edinmeleridir (Akşit, 2007: 442). Bu tanımdan da anlaşıldığı gibi esas olan arz kaynaklarının korunması ve kontrollü tüketiminin sağlanmasıdır. Turizm sektörünün sürdürülebilirliği benimsemesi turizm arz kaynaklarını oluşturan varlıkların nitelik ve niceliğinin korunması, turizmin doğal, sosyokültürel çevre üzerinde yarattığı bu olumsuz etkilerinin azaltması açısından önemlidir (Koçak, 2016: 38). Sürdürülebilirlik kavramı turizm arz kaynaklarının yönetimini; kültürel bütünlüğün, zorunlu ekolojik süreçlerin, biyolojik çeşitliliğin ve yaşam destek sistemlerinin devamlılığını sağlarken, bunun yanında ekonomik, sosyal ve estetik gerekleri karşılayacak şekilde sunulmasını içerir (Çakılcıoğlu, 2013: 30). Doğal, çevresel ve sosyokültürel turizm arz kaynaklarının korunmasında ve kayıpların en aza indirilmesinde, turizm alanındaki faaliyetlerin ve getirilerinin gelecekte de arttırılarak, devamını mümkün kılacak tek yol turizm arz kaynaklarının sürdürülebilirliğinin sağlanmasıdır (Akşit, 2007: 445).

Bir turizm destinasyonunun sürdürülebilirliği, değişen pazar koşullarına uyum sağlamasından, turizm arz kaynaklarının verimli kullanılmasından, yenilikçi planlamaların ortaya konulmasından ve geliştirme stratejilerinin sunulması becerilerinden önemli ölçüde etkilenmektedir (Ural, 2015: 176). Turizm arz kaynaklarının sürdürülebilirliği sağlandığı takdirde; destinasyona zarar veren ürünler yerine destinasyon için yararlı olan ve çevre, toplum ve kültürlerle uyum içinde işlenen ürünler sunulabilir (Çakılcıoğlu, 2013: 30). Aranson (1994) ise, doğal ve kültürel kaynakların bir sınırı olduğunu ve aşırı tüketimde zarar göreceğini belirtmiştir. Sürdürülebilir turizm kavramının, yerel halk ve yöre üzerinde yarattığı, olumsuz doğal ve kültürel etkilere bir cevap olarak ortaya çıktığını vurgulamıştır. Turizmde sürdürülebilirliğin sağlanabilmesinde temel ilkelerin belirlenmesi ve bu ilkelere dayalı olarak faaliyetlerin yerine getirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda Pepper (1999), Cros vd. (2005), Mbaiwa (2005) ve Sithole (2005), turizm sektörüne rehberlik edebilecek bazı temel ilkeler ortaya koymuşlardır. Kaynakların sürdürülebilir kullanımı bu ilkelerin en başında gelmektedir.

Turizmde ve uluslararası formlarda özel bir yere sahip olan sürdürülebilirliği daha verimli hale getirmek için Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) ve Dünya Turizm Örgütü (UNWTO)' nun 2005' te sürdürülebilir turizm ilkelerini yayınlamıştır. Sürdürülebilirliğin üç ana ilkesi bulunmaktadır. Bunlardan ilki temel ekolojik süreçlerin, biyolojik çeşitliliğin ve ekosistemlerin devamlılığını sağlayan gelişmeleri temin eden 'Ekolojik Sürdürülebilirlik' dir. İkincisi, kültürel ve toplumsal değerler ile uyumlu, yaşam kalitesini artıran gelişmelere müsaade eden 'Sosyal ve Kültürel Sürdürülebilirlik' dir. Üçüncüsü ise doğal ve kültürel peyzaj değerlerinin gelecek kuşaklara taşınabilmesi için gerekli olan ekonomik gelişmeleri sağlayan 'Ekonomik Sürdürülebilirlik' ilkesidir. (UNWTO). Bu ilkeler

ekonomik, sosyal ve çevresel etkileri içeren on iki alt ilkedен oluşmaktadır. Ekonomik Süreklilik: Destinasyonların ve işletmelerin rekabet edebilirliği ve yaşanabilirliği sağlamalı, böylece destinasyon ve işletmeler uzun vadede fayda ve gelişme gösterebilir. Yerel Kalkınma: Ziyaretçiler destinasyondaki harcamalarında yerel turizm arz kaynaklarına yönlendirilerek, ev sahibi destinasyonun ekonomik kalkınmasına katkı sağlamalıdır. İstihdam Kalitesi: Turizm sayesinde yaratılan yerel işlerin sayısını ve kalitesini güçlendirirken, istihdamda cinsiyet, ırk, engellilik durumu gibi konularda ayırım yapmadan herkese eşit oranlarda ücret ve hizmet şartları sağlanmalıdır. Sosyal Eşitlik: Turizm faaliyetlerinde elde edilen ekonomik ve sosyal kazanımların toplum genelinde adil bir biçimde dağılması sağlanarak; yoksullar için mevcut fırsatlar, gelirler ve hizmetler iyileştirilmelidir. Ziyaretçi Memnuniyeti: Ziyaretçiler arasında cinsiyet, ırk, engellilik gibi konularda ayırım yapmaksızın herkes tarafından kullanılabilir, güvenli, tatmin edici bir deneyim sağlanmalıdır. Yerel Kontrol: Bölgedeki turizmin yönetimi ve geleceği hakkında diğer paydaşlarla iş birliği sağlayarak; yerel halkı planlama ve karar verme sürecine dâhil ederek destinasyon yönetimi sağlanmalıdır. Toplumsal Refah: Toplumsal bozulmaya ve sömürüye yol açmadan yerel halkın sosyal yapı ve kaynaklara, olanaklara ve yaşam destek sistemlerine erişimlerini sağlayarak, yaşam kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi sağlanmalıdır. Kültürel Zenginlik: Tarihi mirasa, otantik kültüre, geleneklere ve ev sahibi toplulukların farklılıklarına saygı duyulmalı ve geliştirilmelidir. Fiziki Bütünlük: Kentsel ve kırsal alanların kalitesini korumalı ve geliştirmeli ayrıca çevrenin fiziksel ve görsel bütünlüğünün bozulması önlenmelidir. Biyolojik Çeşitlilik: Doğal alanların, habitatların ve vahşi yaşamın korunması desteklenmeli ve onlara verilen zarar en aza indirilmelidir. Kaynak Verimliliği: Turistik tesislerin ve hizmetlerin geliştirilmesi ve işletilmesinde kısıtlı ve yenilenebilmesi mümkün olmayan kaynakların kullanımı en aza indirilmelidir. Çevresel Sağlık: Turizm işletmeleri ve ziyaretçilerin neden olduğu hava, su, toprak kirliliği ve atık üretimi en az düzeye indirilmelidir. UNEP ve UNWTO tarafından 2015 yılında yayınlanan ‘‘Turizmi Daha Sürdürülebilir Yapmak’’ rehberi, özellikle kamu kurumları ve politika planlayıcılarının turizmin sürdürülebilir yönetiminin esaslarını öğrenme ve benimsemelerini kolaylaştıracak bir içerikte hazırlanmıştır (Koçak, 2016: 128). Hazırlanan bu hedefler ve temel konular belediyelerin gerçekleştirecekleri sürdürülebilirlik çalışmalarında önemli bir rehber durumundadır (Bağırان editör Kozak, 2014: 302). Belediyeler, sürdürülebilirliğe ilişkin rollerini yapılandırırken ekonomik, sosyal ve çevresel konuları dengeli biçimde değerlendirmelidir (Bağırان, editör Kozak, 2014: 304). Bu çalışmalarda yerel yönetimlerin yararlandığı en önemli araçlardan birisi, söz konusu ilkeler arasındaki bu etkileşimi dikkate alarak yapılandırılan stratejik planlardır. Bu çalışmada bu ilkeler göz önüne alınarak hazırlanmıştır.

3. ARAşTIRMANIN AMACI

Endüstriyellemenin önlenemez ilerlemesinin yol açtığı insan hayatını tehdit eden olumsuz etkilerin her geçen yıl daha yoğun olarak hissedilmektedir. Bu nedenle gelecek nesiller için yaşanabilir bir dünya bırakma amacı etrafında şekillenen sürdürülebilirlik yaklaşımını odak alan çalışmalar hem akademik hem de profesyonel dünyada gelişerek çoğalmaktadır (Koçak, 2016: 27). Bu çalışma Gönen'deki turizm arz kaynaklarının belirlenmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanması için önem taşımaktadır ve literatürde bu alanda yapılmış çalışmaların eksikliği göz önüne alındığında bu boşluğu dolduracağı düşünülmektedir. Bu çalışmada Gönen'nin turizm arz kaynaklarının belirlenmesi ve bu kaynakların sürdürülebilirliğinin sağlanması için yapılan çalışmaların değerlendirilmesi ve yapılması gerekenler hakkında önerilerin sunulması amaçlanmaktadır.

Araştırmanın evrenini oluşturan Gönen, dünyaca ünlü kaplıcalarıyla yerli ve yabancı turistlere hizmet veren önemli bir tatil merkezidir. Pek çok hastalığa iyi gelen kaplıcalar etrafında oteller ve pansiyonları barındırmaktadır. Gönen sahip olduğu şifalı sularıyla çok eskiden beri bilinen bir beldedir. Gönen'in turizmi kaplıcalara dayalıdır. Ayrıca ilçe merkezine 10 km. uzaklıkta olan Dağ Ilıcası olarak bilinen bir başka kaplıca kaynağı daha bulunmaktadır. İlçe merkezine 27 km mesafede bulunan, Gönen'e bağlı Denizkent yazlık tatil beldesi ise sahip olduğu termal su ile bronşit ve astım rahatsızlıklarına iyi geldiği bilinmektedir (Gönen Belediyesi Resmî Web Sitesi, 27 Aralık 2017). Gönen, ünlü üstadı hikayeci yazar Ömer Seyfettin 'in doğum yeridir. Hikayelerinde geçen çocukluk mekanları halen Gönen'de ziyaret edilebilecek özelliktedir. Her yıl Mart ayının ilk haftası "Ömer Seyfettin Kültür Sanat Haftası" olarak kutlanmakta ve çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir. (Gönen Belediyesi Resmî Web Sitesi, 27 Aralık 2017). Ayrıca yöreye özgü iğne oyası çok ilgi gördüğünden Gönen Oya Çeyiz Fuarı düzenlenmektedir. Bu etkinlik aynı zamanda Gönen'in düşman işgalinden kurtuluşunun yıl dönümü olan 6 Eylül tarihini de içine alması nedeniyle dolu dolu bir kültür haftası yaşanmaktadır. Son yıllarda oya pazarına alışveriş için gelenler ilçe turizmine hareketlilik getirmektedir. Ayrıca Gönen' de Alacaoluk Kalesi, Babayaka Kalesi ve Güvercinli Köprü Gönen'in çevresindeki başlıca tarihi kalıntılardır (Gönen Belediyesi Resmî Web Sitesi, 27 Aralık 2017).

4. YÖNTEM

Nitel veriler durumu açıklar ve bir kişinin dünya deneyimlerini kişinin kendi kelimeleriyle yakalar ve aktarır (Patton M. Q. Çeviren Dede ve Bilican, 2014: 47). Amaçlı örnekleme yöntemlerinin kullanılması nitel araştırmalar için önerilmektedir. Bu durumda "görelilik olarak küçük bir örneklem oluşturmaya ve bu örnekleme çalışılan probleme taraf olabilecek birey çeşitliliğini sağlamaya çalışın" maksimum çeşitlilik örnekleme yönteminin nitel araştırmalarda oldukça sık tercih edilmesine neden olmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 119). Sürdürülebilir bir destinasyon için en önemli bileşen

şüphesiz paydaşlardır. Bu nedenle araştırmanın evrenini Gönen’ deki turizm paydaşları oluşturmaktadır. Toplamda 10 adet paydaş ile randevu oluşturulmaya çalışılmış ancak sadece 8 tanesi çalışmaya katılmayı kabul etmiştir. Çalışmaya katılım sağlayan paydaşlar, destinasyondaki merkezi ve yerel yöneticiler, turizmi konu alan sivil toplum örgütü temsilcileri, turizm sektöründe çalışan özel ve kamu işletme yetkilileri ve yerel halktan oluşmaktadır. Paydaşların görüşlerini ve sürdürülebilirlik hedeflerinin değerlendirilmesini yapabilmek için en etkili yöntem nitel verilere ulaşabilmek için yarı yapılandırılmış mülakat yöntemi olarak belirlenmiştir. Bireysel görüşme öncesinde katılımcılara kimlik bilgilerinin gizli kalacağı, görüşmeden dolayı kendilerine herhangi bir zarar gelmeyeceği, görüşmelerin ses kayıt cihazına kaydedilmesinin bireysel izinlerine bağlı olduğu ve istedikleri takdirde çalışmadan çekilebilecekleri belirtilmiştir.

Veriler, araştırma konusunun alan yazınına ve pilot uygulamaya dayalı olarak araştırmacı tarafından oluşturulan Gönen ilçesindeki turizm paydaşlarına uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile toplanmıştır. Nitel araştırmada öncelikle veri toplama araçlarının araştırma hedefleriyle tutarlılığının ve anlaşılabilirliğinin sınanması amacıyla, Gönen’ deki bir turizm işletmenin yöneticisi ile bir pilot çalışma yapılmıştır ve görüşmeler sonucunda elde edilen geribildirimlerle görüşme formuna son şekil verilmiştir.

Nitel araştırma yöntemlerine ilişkin veri analizinin temelinde, elde edilen yazılı ya da sözel metin ya da betimlemelerin içerik açısından analizinin yapılması yatmaktadır (Kozak, 2015: 138). Berelson’a göre içerik analizi (akt. Hansen, 2003: 54) “İçerik çözümlemesi, iletişim sürecinde iletilen mesajların açık/belirgin nesnel, sistematik ve nicel bakımlardan betimlemek için kullanılan bir araştırma tekniğidir. İçerik analizinin aşamaları; araştırma problemini tanımlama, araştırma evrenini belirleme ve örneklem seçimi, araştırma kategorilerini oluşturma ve tanımlama, kodlama cetvelini oluşturma, kodlama cetvelini sına ve güvenilirliği ölçme ve veri girişi, analizi ve yorumlanması şeklinde sıralanmaktadır (Hansen, 2003: 60). Nitel araştırmalarında veri analizi, katılımcıların konuyu nasıl algılayıp değerlendirdiklerini anlamaya yönelik olduğu için, yapılan içerik analizinde verinin kavramsallaştırılması ve olguyu tanımlayabilecek temaların ortaya çıkarılması çabası vardır. Bu nedenle, söz konusu çalışmada içerik analizi yapılmış, sonuçlar betimsel bir anlatım ile sunulmuş ve doğrudan anlatımlara yer verilerek, ortaya çıkan temalar ve örüntüler çerçevesinde elde edilen bulgular araştırma hedefleri doğrultusunda sınıflandırılarak, açıklanmış ve yorumlanmıştır.

5. GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK

Nitel araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğinin sağlanması konusunda, iç geçerlilik (inandırıcılık), dış geçerlilik (aktarılabirlik) ve güvenilirlik (tutarlılık ve teyit edilebilirlik) kriterleri kullanılması uygun görülmektedir. İç geçerlilikte (inandırıcılık) araştırmacının bulunduğu sonuçlara nasıl vardığını açık

seçik ortaya koyması ve çıkarımları ile ilgili kanıtları diğerk kişilerin ulaşabileceğı tarzda sunması gereklidir (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 255). Bu çalışmada araştırmanın iç geçerliliğinin sağlanabilmesi için ana temaların ve alt temaların belirlenmesi, görüşmeler arasında var olan örüntüler ile verilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın iç güvenilirliğini (tutarlılığını) arttırmak için bulguların tamamı yorum yapılmadan verilmiştir.

6. ARAŞTIRMA BULGULARI

Bu araştırma için oluşturulan ölçme aracından elde edilen bulgular aşağıda özetlenmiştir. Bulgular sürdürülebilirliğin üç temel ilkesi olan sosyokültürel, ekonomik ve çevresel ilke kategorilerine ve on iki alt ilke kategorisi baz alınarak oluşturulan otuz bir kod ile analiz edilmiştir.

6.1. Sosyokültürel İlke Kategorisi

Sosyokültürel İlke Kategorisinin alt kategorileri olan ‘ziyaretçi memnuniyeti’, ‘yerel kontrol’, ‘toplumsal refah’ ve ‘kültürel zenginlik’ temaları baz alınarak oluşturulan on dört kodlama ile değerlendirilmiştir.

Tablo 1. Sürdürülebilirlik İlkeleri ve Kodlama Frekans Tablosu

Sosyokültürel İlke Kategorisi											
İlkeler	Kodlar	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	Frekans	%
Ziyaretçi Memnuniyeti	Ziyaretçi Memnuniyeti	✓		✓	✓	✓	✓		✓	6	75
Yerel Kontrol	İş Birliğı	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	7	87,5
	Denetim		✓		✓				✓	3	37,5
	Eğitim		✓					✓	✓	3	37,5
	Yönetim		✓	✓		✓	✓		✓	5	62,5
	Proje Ve Organizasyonlar								✓	1	12,5
Toplumsal Refah	Yerel Halk ve Turizm	✓			✓		✓	✓	✓	5	62,5
	İmkanlar					✓	✓			2	25
Kültürel Zenginlik	İğne Oyası		✓	✓	✓		✓	✓	✓	6	75
	Ömer Seyfettin				✓		✓	✓		3	37,5
	Müze				✓				✓	2	25
	Tarihi Yapılar				✓			✓		2	25
	Doğal Zenginlikler				✓			✓	✓	3	37,5
	Açığa Çıkmamış Kalıtlar				✓			✓		2	25
Ekonomik İlke Kategorisi											
	Talep	✓	✓							2	25

Ekonomik Süreklilik	Yatırım		✓			✓			✓	3	37,5
	Bütçe				✓		✓	✓		3	37,5
	Girişimcilik						✓	✓		2	25
Yerel Kalkınma	Ekonomi	✓	✓	✓	✓		✓	✓		6	75
	Yerel Halk		✓	✓		✓	✓	✓	✓	6	75
	Yönetim		✓							1	12,5
İstihdam Kalitesi	İstihdam Kalitesi		✓		✓		✓		✓	4	50
Sosyal Eşitlik	Kadının Rolü	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8	100
	Eşit İmkanlar		✓					✓	✓	3	37,5
Çevresel İlke Kategorisi											
Fiziki bütünlük	Tabakhane		✓		✓	✓	✓	✓	✓	6	75
	Diğer Tehditler		✓					✓	✓	3	37,5
	Düzenleme				✓				✓	2	25
Biyolojik Çeşitlilik	Biyolojik Çeşitlilik		✓					✓		2	25
Kaynak Verimliliği	Termal Su	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8	100
	Geri Dönüşüm		✓			✓	✓	✓	✓	5	62,5
Çevresel Sağlık	Çevresel Sağlık	✓	✓		✓	✓	✓	✓		6	75

Katılımcıların neredeyse tamamı Gönen’ de ziyaretçi memnuniyetinin sağlandığını dile getirmiştir (Tablo 1). Ziyaretçi memnuniyetine (F:6) yönelik katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K1: “Gönen kaplıcalarının Sağlık Bakanlığından ruhsatlı Turizm bakanlığından da İşletme Belgesine sahip olması ziyaretçileri olumlu etkilemektedir. Ayrıca, müşterilere anket uygulanmakta ve değerlendirilmektedir. Genel geri dönüş memnun olduklarını göstermektedir,”

K2: “ziyaretçi memnun kalıp tavsiye ettiğinde ya da buraya gelip konaklayıp memnun kalıp birkaç gün sonra yanlarına yakın arkadaşlarını da arayıp davet ediyorlar”, “suyun doğal oluşu, kaynadığı yeri görebiliyorsunuz, sıcaklığı da kendi ısısı hiçbir işleme tabii tutulmuyor. Isıtma, soğutma, taşıma hiçbir şey yok bunu gören ziyaretçiler memnun kalıyor, ayrıca aile ortamı olması da ziyaretçi memnuniyetinde çok etkili. Huzursuzluk hiç yok güvenleri çok fazla”,

K4: “ Genelde insanlar memnun hatta bir tanesi şöyle bir cümle kurmuştu “ben birçok yer gezdim ama buradaki atmosferi başka yerde bulamıyorum otuz yıldır geliyorum buraya” demişti. Suyun kalitesi bunda etkili. Gelen ziyaretçilerden birisi de “ eşimin bir hastalığı vardı gezmedik yer kalmadı en sonda biz burada şifa bulduk, 10 yıldır düzenli olarak geliriz. “

K5: ‘‘ Gelen ziyaretçiler tekrar geliyor hatta arkadaşlarına söylüyorlar’’

K6: ‘‘Gelen ziyaretçilerden herhangi bir sorunla yaşayanla karşılaşmadım, Gönen’ in seveni çok’’

Bu görüşlerin yanı sıra ziyaretçi memnuniyetine yönelik katılımcının olumsuz görüşü şu şekildedir.

K8: ‘‘ Son yıllarda çok fazla şikâyet geliyor. Kaplıca havuzunun kenarında kirlilikler oluyor diye da hizmet ile ilgili şikayetler geliyor. Eskiden sürekli gelen ziyaretçiler artık gelmeyeceklerini söylüyorlar. Örneğin eskiden restorandaki aktiviteler daha iyiymiş artık aktivite olmadığını söylüyorlar saat gece ondan sonra yapılacak hiçbir şey olmadığını söylüyorlar’’

Yerel kontrol ilkesi (Tablo 1) için ‘‘iş birliği’’, ‘‘denetim’’, ‘‘eğitim’’, ‘‘yönetim’’, ‘‘proje ve organizasyonlar’’ kodları oluşturulmuştur. İş birliğine yönelik (F:7) katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K1: ‘‘ Bandırma On yedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi ile Termal Sağlık Merkezi kurmak için birlikte çalışmakta. Kültürel zenginliklerin korunabilmesi ve tanıtılabilmesi için Belediye, Kaymakamlık ve Halk Eğitim birlikte çalışmaktadır’’

K2: ‘‘ Destinasyon yönetimi ile ilgili tüm paydaşlarla toplantılar yapılmamakta’’

K3: ‘‘ Son zamanlarda sivil toplum örgütleri Gönen de harekete geçti şu anda yaklaşık 20 tane sivil toplum örgütü sivil toplum platformu adı altında Gönen için birlikte çalışmakta’’

K:4 ‘‘ Gönen’ in tanıtımı ve turizm arz kaynaklarının yönetimi için sivil toplum örgütleri ticaret odasının önderliğinin de bir araya geldi. Ayrıca Bandırma 17 Eylül Üniversitesi kaymakamlık, belediye iş birliği ve kalkınma ajansının desteği ile bir fizyoterapi merkezi kurma projesi ile ilgili adımları atıldı.’’

K:5 ‘‘ Sivil toplum örgütleri yani dernekler halka yardımcı oluyor sorunlarını duyurmasını sağlıyor’’

K:7 ‘‘ Kaymakamlık ve belediye genellikle derneklerle iş birliği içerisinde yürüyüş derneği ile kaymakamlık birlikte trekking yolları belirledi. Ayrıca Gönen Kültür Platformu birkaç aydınımızın kurduğu bir topluluk Gönen’ in değerleri için çalışıyorlar. Haftalık, aylık toplantıları var’’

K:8 ‘‘ Gönen de sosyal medya ile birçok grup ortaya çıktı bu gruplar yerel yönetime Gönenin sesini duyurmaya çalışıyorlar. Ayrıca, Gönen sevdalıları derneği halkla iç içe onlar halkın sözcüsü gibi birtakım önerilerde bulunuyorlar’’

Bunun yanı sıra iş birliğine yönelik katılımcıların olumsuz görüşleri şu şekildedir:

K2: “ Destinasyon yönetimi ile ilgili tüm paydaşlarla toplantılar yapılmamakta ve yapılan iş birlikleri istenilen düzeyde değil bu iş birlikleri hep kamu düzeyinde oluyor yani yukarıda kesim muhatap alınılıyor. Halkın katılımı sağlanmıyor.”

K:4 “ Gönen için birlikte çalışmak karşılıklı oturup anlaşmak şart tek başına hareket etmek çok zor birlik lazım”

K:8 “ Gönen’deki turizmde herkese söz hakkı düşmüyor”

Denetime yönelik katılımcılar olumlu bir görüş belirtmemiştir. Denetime (F:3) yönelik katılımcıların olumsuz görüşleri şu şekildedir:

K2 “ Normal de belli sınırları var tarım arazisi kullanımının merkezden uzak olması gerekiyor ancak vatandaş evinin bahçesin de bile çeltik yetiştiriyor. Denetim eksikliği var”

K4 “Balıkesir’e biraz uzağız o yüzden bazı denetimler aksıyor örneğin tabakhane çalışan bazı fabrikaların GSM (gayri sıhhi müessese) ruhsatı dahi yok. Bu yetki büyükşehir belediyesinin yetkisinde onların denetlemesi gerekiyor. Çok fazla yasadışı uygulama var. 140 km uzaklıkta büyükşehir belediyesi o yüzden çok aktif değil.”

K8 “ Çevresel açıdan da herhangi bir denetim ve düzenlemeden haberim yok” şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Eğitime (F:3) yönelik katılımcılar genelde olumsuz görüşler belirtmiştir. Eğitime (F:3) yönelik katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K2 “ Sadece yöneticilere ve Belediye personellerine eğitim veriyor. Yerel halka eğitim verilmiyor. Gerek atık yönetimi hakkında gerek Gonenin turizm ile bilinçli bir şekilde kalkınabilmesi için Belediye halkı ve diğer ilgili işletme ve kurumları bilinçlendirme eğitimleri verilmemekte”

K7 “ Halka bilinçlendirme konusunda herhangi bir eğitim verilmiyor onun dışında bakanlığımızın turizm için düzenlediği eğitimler var bunlardan yararlanmak isteyen halk, öğrenci, turizm çalışanları yararlanabiliyor. Bu eğitimler TÜRSAB a bağlı odalarda gerçekleştiriliyor çeşitli iller de düzenleniyor Gönen de düzenlenmiyor ama isteyen Gonenliler katılabiliyor. Ancak şu ana kadar sadece 6 kişi yararlanmak istedi bu eğitimlerden”

K8 “ İğne oyası takı tasarımı kursları düzenleniyor”

Yönetime (F:5) yönelik katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K2 “ Yerel yönetimin çok fazla yapması gereken sorumlulukları var”

K3 “ Termal su yönetimin belediye de olması Gönen için bir problem. Belediye suyun yönetim ve dağıtımını daha siyasi yoldan ilerlettiği için kimse bu işi değiştirmek için yeterli çabayı harcamıyor”

K5 “ Belediye termal kaynakları yönetiyor”

K6 “ Belediye yerel halka anket çalışması düzenliyor. Bu anketlerle yerel halkın turizm, çevre temizliği vb. konularda fikirlerinizi alıyorlar”

K8 “ Belediye turizm için sadece kaplıcaları yönetmekte ve pazar yeri sağlamakta, yapılan başka bir planlama yok” şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Proje ve organizasyonlara (F:1) yönelik katılımcının görüşü şu şekildedir:

K7 “ İlk olarak sürdürülebilirlik Gönen’ de büyük bir sıkıntı. Yapılan çalışmalar genellikle kişi odaklıdır ve o kişiler değiştiğin de bu projeler yarım kalmaktadır. 2017 yılın da termal turizm alanı olarak turizm bakanlığına bildirilen alan Gönen Çayı ve etrafı ilgili harita bakanlıkta mevcut ama tabakhane bölgesi dahil değil ama çayın diğer yakası dahil. Termal turizme teşvik programı kapsamında bu bölge bakanlığa bildirildi. Ama yapılan bir çalışma hala yok” şeklinde görüş belirtmiştir.

Toplumsal Refah ilkesi (Tablo 1) “ yerel halk ve turizm” ve “imkanlar” kodları ile analiz edilmiştir. Yerel Halk ve Turizme yönelik (F:5) katılımcıların olumlu görüşleri şu şekildedir:

K:1 “ Ziyaretçilere yöresel ürünler satılmaktadır örneğin; tarım ürünleri, gıdalar, elişleri vb.”

K4 “Halkımızın özellikle esnaf kesimi turizm hareketliliğinden memnun ve bu hareketliliğin artmasını istiyor. Ziyaretçilere halk alışkın ve daha çok gelmelerini ekonomik olarak istiyor. Ama yapabilecekleri çok bir şey yok bu yüzden Kültür ve Turizm Bakanlığı ön ayak olmalı”

K6 “Ziyaretçiler konaklama için yerel halka ve eliş satan esnafa sorular sorabiliyorlar ve halkta otellere yönlendiriyor. Halk ziyaretçilerle iç içe ve memnun bir şekilde yaşamakta”

Yerel Halk ve Turizme yönelik katılımcıların olumsuz görüşleri şu şekildedir:

K1 “Yerel Halkı bilinçlendirme konusunda sorunlar yaşanmaktadır”

K7 “Gönen’ de bir turizm bilinci yok öncelikle bunu kabul etmemiz lazım. Halk gelen ziyaretçiyi görmüyor. Genel de Gönen’ e gelen ziyaretçiler paket tur alırlar otelde termal sudan yararlanırlar eğer aldıkları pakette çevre yerlere geziler varsa ona katılırlar sadece birkaç saatlik bir serbest zamanları olur bunu da kelle peyniri gibi ürünleri almakla değerlendirirler daha sonra geri dönerler. Gönen halkı bunun dışında ziyaretçilerle pek karşılaşmaz bu yüzden halkın turizm ile

ilgili bir bilgisi ve ilgisi yok yanlışlıkla yolda bir ziyaretçiye gelse ne yapacağına dair bir fikri de yok. Bu yüzden halk ve turizm çok aynı çatı altında değil”

K8 “Yerel halk çok bilinçli değil”

İmkanlara (F:2) yönelik katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K5 “Belediye halka Pazar yeri sağlıyor. Dernekler halk için uğraşiyor. Halkın sorunlarını dile getiriyorlar bunun yanında ürünlerini fuarlarda sergiliyorlar”

K6 “Gönen halkı hafta da bir kaplıcalara gider”

Kültürel Zenginlik ilkesi (Tablo 1) “İğne oyası”, “Ömer Seyfettin”, “Müze”, “Tarihi yapılar”, “Doğal zenginlikler” ve “Açığa çıkmamış kalıtlar” olarak kodlanmıştır. İğne oyasına (F:6) yönelik katılımcıların olumlu görüşleri şu şekildedir:

K3 “İğne oyaları ile ilgili iki tane kooperatif kuruldu kadınlarımız tarafından onlar bu konuya çalışmalar yapmakta. İğne oyası motiflerimizin coğrafi işaretleri alındı. Baldo pirinç ile ilgili coğrafi işaretleme çalışmaları yapılmakta.”

K4 “İğne oyasının coğrafi işareti alındı”

K6 “İğne oyası ailede öğretiliyor. İnternette denk gelindiğin de kimi oya için bu Gönen’in has oyası diye tanıyabiliyor insanlar. Çünkü buraya has belli motiflerimiz var. İğne oyası yapan kadınların ürünleri her Salı büyük bir Pazar yerinde sergileniyor”

K8 “İğne oyası için kurslar düzenlenmekte”

İğne oyasına yönelik katılımcıların olumsuz görüşleri ise şu şekildedir:

K2 “İğne oyası sermayeye yeniliyor. Bu işin ticaretini yapanlar bu işle ilgili yapılan bütün çalışmaların önünü kesiyorlar”

K3 “ Eskiden iğne oyası fiskos örtüsü vb. ürünler olarak kızlarımızın çeyizlerinde kullanılmaktaydı ama şimdi evler de kullanılmamakta bu nedenle iğne oyası pazarında bir daralma var. Bizim Gönen’ e has iğne oyalılarımızın farklı alanlarda işlenmesi gerekli örneğin perdeler, gelinliklere, kadın iç çamaşırlarına uygulanması gerekiyor ancak bunun ile ilgili bir Ar- Ge çalışması henüz yok”

K7 “Önceki senelerde iğne oyası için festivaller şenlikler yapılırdı. Son birkaç yıldır yapılmıyor. Gönen iğne oyasının dışarıya tanıtılmaya ihtiyacı var. Bunun yanı sıra Gönen de yetişen yeni nesil de iğne oyasını öğrenmeye pek hevesli değil git gide iğne oyası bilinirliğini kaybetmekte. Oya pazarında talepte azaldı. Halk eğitimde iğne oyası kursları var ama talep yok. Oya annelerinden

ninelerden öğrenilir. Ama şimdiler de öğrencilerin vakitleri yok servislerle okullara geliyorlar köylerden ve oya öğrenecek vakitleri kalmıyor”

Ömer Seyfettin’ e (F:3) yönelik katılımcıların görüşleri ise şu şekildedir:

K4 “ Belediye eski tarihi bir binayı kamulaştırdı orasını bir kent müzesi yapmak istiyorlardı, Ömer Seyfettin Müze Evi yapılma kararı alındı. Kurulumu bitti müzenin tabiat varlıklarını koruma da onayladı. Para bulunursa restorasyon tamamlanacak”

K6 “Yazarlarımızdan Ömer Seyfettin Gönenli olduğu için bir meydanımızın adı Ömer Seyfettin Meydanı orda bir anıtı mevcut. Ayrıca konferans salonunda anma günleri düzenleniyor. Çocuklarımıza tiyatrolarda düzenleniyor”

K7 “Ömer Seyfettin için sadece festival düzenlenmekte ve bir tek heykeli mevcut şehrin meydanın da. Ama bu önemli kişiye sahip çıkıp bir Ömer Seyfettin evi ve müzesi açılabilir. Özel bir okulda Ömer Seyfettin Konferansı düzenlediler. Ama dışardan bunun ne kadar talep gördüğünü ve farkındalık yarattığını bilmiyorum”

Müzeye (F:2) yönelik katılımcıların görüşleri ise şu şekildedir:

K4 “Aktif bir müzemiz yok. Yıldız parkta kaplıcalar bölgesinde bir mozaik müzemiz var ama şu an kapalı, orası ile ilgili çalışmalar yapmaktayız çünkü oradaki mozaikler Anadolu’nun en eski mozaik tabakalarıdır ve hala ayakta. Maalesef şu an üstü kalın betonlarla kapatılmış biz onları kaldırarak daha modern bir yapı ile orayı günlük gezilebilir bir müze haline getirmek istiyoruz”

K8 “ Gönen de bir mozaik müzesi var açılması isteniyor ama prosedürler engel oluyor”

Tarihi Yapılara (F:2) yönelik katılımcıların görüşleri ise şu şekildedir:

K4 “Alacaoyuk kalesini temizlettik. Küçük gruplar gezmeye gelmeye başladı”

K7 “Kaymakamlık şu an da âtil durumda olan Alacaoyuk Kalesini restore ederek turizme kazandırma çalışmaları yapmakta ve turizm açısından önemli bir nokta haline getirmeye çabalyor”

Doğal Güzelliklere (F:3) yönelik katılımcıların görüşleri ise şu şekildedir:

K4 “Çınarpınar Köyü’nde 1000 yıllık çınar ağaçları var bu bölgede güzel bir turizm merkezi yapılabilir. Gönen’deki bu gibi doğal güzellikleri kullanmalıyız eğer kullanmazsak Gönen’ e hıyanet etmiş oluruz”

K7 “Yine kaymakamlığın öncülüğün de kurulan bir yürüyüş derneği var trekking turizmi destekleniyor”

K8 ‘‘Gönen Kaplıcaları, Gönen Parkı, köylerde çok güzel pek bilinmeyen yerler var şelaleleri olan yerler var kimi yerde kaleler var ama şu an da turizm amaçlı pek kullanılmıyor bilinmiyor ama potansiyel olarak var’’

Açıĝa Çıkmamış Kalıntılara (F:2) yönelik katılımcıların görüşleri ise şu şekildedir:

K4 ‘‘henüz açıĝa çıkmamış kalıntılarda mevcut bunlarında gün yüzüne çıkartılması gerekiyor’’

K7 ‘‘ park alanı otellerin oldukları alanlar tarihi yapılarla dolu hamam ve benzeri yapılar var topraĝın altında kazı çalışmaları yapılabilse birçok deĝer ortaya çıkarılabilir’’

6.2. Ekonomik İlke Kategorisi

Ekonomik ilke kategorisinin alt kategorileri olan ‘ekonomik süreklilik’, ‘yerel kalkınma’, ‘İstihdam kalitesi’ ve ‘sosyal eşitlik’ ilkeleri baz alınarak oluşturulan on kodlama ile deĝerlendirilmiřtir.

Ekonomik süreklilik (Tablo 1) ilkesi analizi için ‘talep’, ‘yatırım’, ‘bütçe’ ve ‘girişimcilik’ kodları oluşturulmuştur. Talebe (F:2) yönelik katılımcıların görüşleri ise şu şekildedir:

K1 ‘‘ Otellerde yüzde seksen oranında doluluk oranı vardır. Oteller de bu doluluk oranına karşın pansiyonlarda doluluk oranları daha düşüktür. Bunun yanı sıra turizm mevsimsellikler göstermekte özellikle kış mevsiminde ziyaretçi sayısında düşüşler yaşanmaktadır. Ancak turizm arz kaynaklarının kullanımının on iki aya yayılabilmesi için çalışmalar yapılmaktadır’’

K2 ‘‘Merkezdeki işletmelerin doluluk oranları daha fazla’’

Yatırıma (F:3) yönelik katılımcıların görüşleri ise şu şekildedir:

K2 ‘‘ Termal suyun yönetimi kamu da kaldığı için layık olduĝu yerde deĝil. Çünkü suyun kullanım hakkı belediyede, özel sektöre termal suyun kullanımı verilmediĝi için yatırım imkânı olmuyor. İlk tesis 70li yıllarda yapılmış bir tesis daha sonrasında 90lar da yapılan tesis bir öncekinden çok daha düşük olanaklarda ve kalitede bir tesis. Normal de bir şey yapıldığında öncekinden daha iyisi yapılır amaç odur maalesef öyle olmamış. Bu bakış açısıyla ilgili yönetim belediye bakmış pansiyonlara çok müşteri gidiyor biz de o seviye de oradaki müşterileri alacak tesisler yapalım demişler’’

K5 ‘‘ Termal su kaynaĝının potansiyeli çok olduĝu söyleniyor ama belediyenin yönetimin de bu nedenle işletme kapasitesi artamıyor’’

K8 “ Yatak kapasitesi dolu gelen oldukça fazla ziyaretçi var ve farklı gruplar geldikleri zaman taleplerini karşılayacak durumda değil. Altyapımız ve üstyapımız yeterli değil, özellikle üst yapının artırılması gerekli oteller çoğaltılmalı”

Bütçeye (F:3) yönelik katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K4 “Fon çok önemli bir konu eğer gerekli finansman sağlanamazsa bütün bu hedefler hayal olur. Ne belediyenin ne de kalkınma ajanslarının bu projelere bütçesi yetmez bu projeler için özel sektöre ihtiyaç var. Tabakhane bölgesinin bir kısmı kamulaştırılmalı. Orası kamulaştığında 80-100 milyon liraya ihtiyaç var ve bu para belediyede yok, neyle kamulaştıracak. Buraların temizlenmesi lazım ilk olarak ki yatırım için arazi sunabilelim”

K6 “ Yerel halktan girişimcileri vergi levhası alma vb. yasal düzenlemeler bütçe olarak zorluyor. Yerel halk yöresel ürünlerini satışa sunmak için dükkân açacak ödeneği bulamıyor. KOSGEB e başvurup hibe alma şansları var ama onun da şartları çok fazla”

K7 “ Yerel yönetim çok büyük çaplı yatırımlara girebilse çok daha başarılı işler olur ama maalesef bunun için imkanları yok. Örneğin park alanı otellerin oldukları alanlar tarihi yapılarla dolu hamam ve benzeri yapılar var toprağın altında kazı çalışmaları yapılabilse birçok değer ortaya çıkarılabilir ama maalesef bunun için şu an orda var olan tüm binaların kurulu yapıların kapatılması gerekir ve bu çok büyük yatırım ister maalesef bunlar yerel yönetimin yapabileceği bütçe de işler değil”

Girişimciliğe (F:2) yönelik katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K6 “ İğne oyası Gönen ekonomisinin de ev hanımının destekçisidir. Kadınlar oyelerini yapar bunun için günlerce emek harcar ama son birkaç yıldır satışları çok azaldı. Sosyal medya üzerinden satış yapmaya iğne oyelerini tanıtmaya yeni yeni başladılar belki bu yöntem satışları arttırabilir”

K8 “ İğne oyası yapan kadınlar derneği örneğin Kapadokya da bir yer açtı burada iğne oyası yapan kadınların ürünleri orada satılıyor bu sayede”

Yerel kalkınma (Tablo 1) ilkesinin analizi için “ekonomi”, “yerel halk” ve “yönetim” kodları oluşturulmuştur. Ekonomiye (F:6) yönelik katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K1 “ Turizm tarım ve hayvancılık bir arada yürütülmektedir”

K2 “ Yöre insanına sahip çıkma algısı yok en basit örneği ile buradaki merkez otelin ürünlerini aldığı tedarikçi yıllardır aynı bu durumda da yöre halkı fayda sağlayamıyor ve adaletsiz, eşit olmayan bir ekonomi ortaya çıkıyor. Ayrıca solucan gübresi üreticiliği ekonomik açıdan da oldukça fazla getirisi olan bir iş eğer belediye de buna ön ayak olursa Gönen’ in kalkınmasına da olumlu katkılar sağlar”

K3 “ Gönen de turizm ekonominin en önemli kaynağı olarak görülmektedir”

K4 “Balıkesir Türkiye’yi doyuran il olarak tanımlanır. Çünkü tarımsal faaliyetleri çok fazladır. Bu tarımsal önemi buradaki turizmde kullanmaya başladığımızda bölgeyi de kalkındırabilirsiniz. Buradaki marka değeri ürünler var peynir gibi bunların önemi de çok fazla. Halk tarıma ve sanayiye pek istekli değil. Dışardan örneğin Şanlıurfa’dan tarım işçisi getirtiyorlar”

K6 “ Kadınların el emeklerini gelen ziyaretçilere sunması, hatta yaptıklarıyla Gönen’ e ziyaretçi çekmeleri Gönen’nin kalkınması sağlanıyor”

K7 “ İğne oyası Gönen ekonomisinin de ev hanımının destekçisidir. Kadınlar oyelerini yapar bunun için günlerce emek harcar ama son birkaç yıldır satışları çok azaldı. Sosyal medya üzerinden satış yapmaya iğne oyelerini tanıtmaya yeni yeni başladılar belki bu yöntem satışları arttırabilir”

Yerel halka (F:6) yönelik katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K2 “Yerel halk aslında içerik konusunda çok zengin; iğne oyaları var, el örgüleri var, tarım ürünleri var. Pazar kuruluyor salı günleri oya pazarı. Halk tanıtımı kendi çabaları ile yapıyor. Halkın elinden tutulmuyor. Sadece bir Pazar yeri var. Halbuki iğne oyası yıllardır kadınlarımızın el emeği göz nuru hakkettiği değeri görmüyor. Kooperatifleşme yok, pazarlama yok. Salı günleri bir başlarına ürünlerini pazarlamaya çalışıyorlar. Yöresel gıdaların satıldığı Gönen kapalı pazar yeri var. Çevre illerden iğne oyası pazarına salı günleri turlarla gelenler oluyor. Orda çalışanlar var. Gönen parkında ve Kaplıcalar caddesinde belediye tarafından sağlanmış tezgâh yerleri var yöresel gıda ve iğne oyası satanlar için. Parkta seyyar satıcılar da ve ürünlerini satmakta. Pazar yeri olanağı sunuluyor. Yine tezgahlar da temin ediliyor. Ama maalesef ki önleri açılmıyor ürünleri daha geniş kitlelere sunabilmeleri için olanaklar yaratılmıyor. Gönen ile ilgili ünlü birkaç sosyal medya hesabı hem Gönen’ in sorunlarını dile getiriyor, hem de yöresel ürün ve gıdaların reklamını yapıyor. Tarım fuarı düzenleniyor ancak bu fuar da geçtiğimiz yıllara göre yöresel gıda üreticilerinden ziyade daha çok tarım alet ve makinelerinin pazarlaması üzerine oluyor. Festival düzenleniyor ama çok kısıtlı bir konseptte ve alanda yapılıyor.”

K3 “ Gönen de gıda anlamında çok önemli besinler var çeltiğinden tutunda meyve bahçelerine, domatesine, patlıcanına kadar çeşit çeşit tarım ürünü ve bunları üreten kişiler festivalde ve bazı tezgahlarda ürünlerini satabilmekte. Ama tanıtımın daha çok yapılması lazım. Yöresel ürünlerin satılabilmesi için kurulan bir Pazar yerimiz var. İğne oyası pazarı olanağı sunuluyor. Şarküterilerde de yerel gıda ürünleri pazarlanıyor.”

K5 “Yöresel ürünlere sahip çıkıyor işletmeler satın alıyorlar. Gelen ziyaretçiler de gelip yöresel ürünlerden kendileri için ve tanıdıkları için hediyeler alıyorlar. Oteller yöresel ürünlerden satın alıyor. Ticaret odası halkın alın teri ürünlerini fuarlarda sergiliyor. Pazar yerinde Halk yöresel

gıdalarını peynir pirinç gibi ziyaretçilere sunuyor. Ticaret odası iğne oyası ürünlerini, peynir ve pirinç gibi ürünleri illerdeki büyük fuarlara götürüp sergileyip tanıtıyor. Halk gelen ziyaretçilere ürünlerimi rahatlıkla satabiliyor.”

K6 “ Turizmin gelişmesin iğne oyaları önemli bir unsur, mesela pazara çıkan insanlar bir şeyler üretmese, pazar da hiçbir şey satılmasa bu sefer turizm adı aldın da bakabilecekleri bir şeyler olmaz. Dünyaca ünlü birçok yöresel gıda mevcut bunların ürünleri gelen ziyaretçilere sunulabiliyor”

K7 “ Yerel girişimcilere sunulan herhangi bir imkân yok. Yerel üretici bir şeyler yapmak istiyorsa kendi imkânı ile yapabiliyor”

K8 “ Halkın ürettiği ürünler iyi pazarlanamıyor”

Yönetime (F:1) yönelik katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K2 “ bölge de turizmin kalkınması için belediyeden termal suyun alınması gerekiyor ki yeni yatırımcı ve girişimciler bölge farklı işletmeler açabilsin. Gönen de işler siyasi çıkar ilişkisi bazında ilerliyor maalesef ve de yeniliklere çok açık bir belediyeçilik eski yönetimde görülmedi, aynı şekil de belediyeye ait otellerde de yenilikçilik algısı yok”

İstihdam kalitesine (Tablo 1) (F:4) yönelik katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K2 “Çalışan personele belli turizm eğitimleri verilmekte ancak bu eğitimler sürdürülebilirlik bilinçlendirmesi için yeterli değil. Otellerde çalışanlar var bunun yanı sıra çevredeki restoranlarda çalışanlar var. Balık çiftlikleri var, onlar da turizme bağlı çalışıyorlar o şekilde ayakta duruyorlar”

K4 “Turizmde nitelikli eleman önemli bir faktördür. Ama buradaki termal merkezlerin hukuki durumu burayı bir profesyonel işletme gibi yönetmeye yeterli değil şirketin hissesi 95’e yakın ve belediye buraya bir garson alacağında cv ne değil referanslarına belediye ile bağlantılarına bakılıyor. Profesyonellik egemen değil. Belediye başkanı otel yönetim kurulu başkanı olmamalı bence. Burada sadece ürün değil hizmetin kalitesi de satılıyor bu anlayışta olunması gerekir”

K6 “Oteller de özellikle Yıldız otel de yöre halkından kişiler çalışma imkânı bulabiliyor”

K8 “Termal su yönetimi belediyede ve orda çalışanlar çok vasıflı değil halktan belediye ile çıkar ilişkisi içerisinde olan insanlar genelde, yönetim değiştikçe çalışanlarda değişiyor. Rekabet ortamı yok.”

Sosyal eşitlik (Tablo 1) ilkesinin analizi için “kadının rolü” ve “eşit imkanlar” kodları oluşturulmuştur. Kadının rolüne (F:8) yönelik katılımcıların tamamı görüş bildirmiştir. Kadının rolüne yönelik katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K1 “Özellikle iğne oyası yapımında kadınlar aktif olarak çalışmaktadır”

K2 “Kadınlar Gönen de erkeklere göre daha şanslı ve daha hırslılar. Organik ürünler yapımında da kadınlar oldukça başarılılar kendi ürünlerini kendileri pazarlamaya çalışıyorlar maalesef ki bir kooperatifleri yok. Kooperatif kurmaya çalışıyorlar ama bu işin ticaretini yapanlar engelliyorlar maalesef ki kooperatif kurmalarını. Ayrıca kadınlar otellerde yöresel restoranlarda da oldukça aktif çalışmaktalar. Termal turizm kadınsız düşünülemez çünkü kaplıcalara gelen ziyaretçilerin çoğu kadın ve orda ki çalışanında kadın olmasını istiyorlar. Özel, kadınsal bir sıkıntıları olduğunda kadın çalışanlarla daha iyi bir iletişim kurabiliyorlar”

K3 “Kadınlar Gönen’ de daha çok imkana sahip. Özellikle köylerde ve Gönen’ in belli kesimlerinde ailenin geçimini sağlayan kesim kadınlar. İğne oyaları ile haftalık pazar ihtiyacını karşılayabilen kadınlarımız var. Çiftçilik ile geçinen bir kadın kesimi var. İsteyen kadın istediği hakkı alabiliyor Gönen’ de bu erkekler için de geçerli. Gönen toplumu kadınların önünde durup kadın halinle sen ne anlarsın diyen bir topluluk değil”

K4 “Kadınlar sanayiye de katılmakta. Diğer iş kollarında da aktifler. 600 kişilik bir tekstil fabrikasının yüzde 80 kadın işçi”

K5 “Kadınlar otellerde de çalışıyor bunun yanı sıra iğne oyası ile de geçimini sağlıyorlar. Tarımla da uğraşan çok kadın var”

K6 “Gönen kadınlarının kendi yaptıkları iğne oyalarını gelen ziyaretçilere sunarak Gönen’ e ziyaretçi çekmelerinin, Gönen turizminin gelişmesinde büyük rolünün olduğunu düşünüyorum. Bunun yanı sıra bölgedeki turizm aktiviteleri sayesinde kadınlarda ekonomik anlamda fayda sağlayabiliyor. Kadının rolü Gönen de oldukça önemli, çalışmak isteyen herkese iş imkânı var aslında sadece azimli ve istekli olmaları gerekiyor. Kadınlar el işi yapıp satarak evin bütçesine katkı sağlıyor”

K7 “Gönen’ de oteller belediyeye bağlı kadınlar iş bulabilmesi için belediye ile bağının olması gerekir. Pansiyonların da sadece iki tanesinin müdürü kadın”

K8 “ Kadınlara eşit imkanlar tanınıyor kadınların oldukça fazla iş imkanları var. Genel de iğne oyası ile ilgili bir şey yapılmak istenildiğin de yardımcı olunuyor az da olsa. Gönen iğne oyası yapan kadınlar derneği var onlar geçen yıl bir iğne oyası ağacı yaptılar şeftali ağacı ve bu ağaç Guinness Rekorlar kitabına girdi. Bunlar şimdiye kadar belediyeden bağımsız kendi çabaları ile yaptıkları şeyler. Şimdi belediye değişti neler olur tam bilmiyorum”

Eşit imkanlara (F:3) yönelik katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K2 “ Ekonomik anlamda adaletsizlik var küçük işletmeler daha doğrusu çıkar ilişkisi olmayan kişiler genelde engelleniyor ve bölgede ekonomik eşitsizlik ortaya çıkıyor. İğne oyası yapan halkın önü bu işin ticaretini yapan büyük şirketler tarafından kesilmekte. Belediye iğne oyası yapan halktan kişilere yeterli imkanlar sunmamakta. Bu işin ticaretini yapan büyük firmalara imkanlar sunulmakta ama halktan kendi imkanları ile iğne oyası yapıp satmaya çalışanlara bu imkanların yaratılmasının önü hep kesilmekte ve bir eşit rekabet ortamı sağlanamamakta”

K7 “Gönen deki girişimler genel de Gönenliler tarafından değil dışardan gelenler tarafından yapılır. Ayrıca işin ticaretini yapan üst düzey kişiler tarafından yerel halkın girişimde bulunması engelleniyor”

K8 “ Gönen’deki turizmde herkese söz hakkı düşmüyor ve herkes eşit fayda sağlayamıyor”

6.3.Çevresel İlke Kategorisi

Çevresel ilke kategorisinin alt kategorileri olan “fiziki bütünlük”, “biyolojik çeşitlilik”, “kaynak verimliliği” ve “çevresel saflık” ilkeleri baz alınarak oluşturulan yedi kodlama ile değerlendirilmiştir. Fiziki bütünlük (Tablo 1) ilkesinin analizi için “tabakhane”, “diğer tehditler” ve “düzenleme” kodları oluşturulmuştur. Tabakhaneye (F:6) yönelik katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K2 “Tabakhanelerin atıkları yüzünden, önemli bir değer olan Gönen Çayı şu an çok kötü bir halde. Bu tabakhane Yıldız otelin ve Gönen Parkının tam karşısında bir tarafta turizm bir taraf deri sanayi bu tezatlık yıllardır büyük bir sorun. Bu konu da çalışmalar var. Tabakhane kaldırılacak Organize Sanayiye taşınacak ancak çok yavaş ilerliyor bu süreç hızlanması lazım. Çok kötü bir koku yayılıyor ayrıca tabakhanedeki. Gönen Çayı’nın kirlenmesi tabakhane bölgesi merkez de olduğu sürece devam ediyor. Ancak tabakhanelerin atıkları bölgeyi kirlettiği için çay yine de kirleniyor”

K4 “ Tabakhane gönenin en kadim ve en büyük sorunu. Ağır metal içeren bir durumdur. Maalesef ki yakın zamana kadar bu ağır metal içeren su dahil tüm atık suları arıtılmadan Gönen Çayına atılıyordu. Tabakhaneler ciddi bir problem büyük işletmeler var”

K5 “ Gönen’ deki yıllardır olan sorun tabakhane çayı kirletiyorlar ama Tabakhane sorununun da önümüzdeki aylarda tamamen biteceği söyleniyor. Şimdiden birkaç fabrika sanayi bölgesine taşınmış”

K6 “ Tabakhaneler Gönen de çok büyük sıkıntı, eski yıllara göre daha iyi durumdadır, bir çevre düzenlemesi yapılmakta ama yine de tabakhane atıkları Gönen Çayına dökülmekte”

K7 ‘‘ Tabakhane yıllardan beri kalkacağı söyleniyor ama hala kalkmadı. Koku çok büyük bir rahatsızlık veriyor. Gönen Çayı’ndaki tabakhaneler kaldırılmalı’’

K8 ‘‘Tabakhane çok fazla kokuyor Gönen Çayında kirlilik var, biraz bakım yapıldı bu yaz nasıl olacak bilmiyorum ama geçen yaz mesela akşamüzeri çok kötü bir koku çıkıyordu ve parka yayılıyordu bu koku ama bundan sonra nasıl olacak bilmiyorum. Tabakhanenin kaldırılacağı söyleniyor ancak henüz tamamlanan bir çalışma yok’’

Diğer tehditlere (F:3) yönelik katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K2 ‘‘Tarımdan dolayı da çok sıkıntı var, özellikle çeltik tarımı yapılan bölgelerden çok sivri sinek yayılıyor. Bunun en büyük sebebi nem oranının yüksek olması. Bunlar Gönen turizmi tehdit eden önemli şeyler’’,

K7 ‘‘ Sivri sineklerde halkı ve ziyaretçileri çok rahatsız ediyor. Birçok fabrika atıkları da gönen çayı için büyük tehlike. Gönen halkının kanalizasyon atıkları, tarlalardan gelen kimyasal ilaçların atıkları hepsi gönen için sorun teşkil ediyor. Önce bu sorunların belirlenmesi gerekiyor ki çözüme ulaşılabilsin. Kimyasal ilaçların kanserojen etkileri tam bir veri yok ama Bursa’daki Onkoloji hastanesine en çok giden hastaların Gönenli olduğu söyleniyor. Fabrikalar önlem almıyor. Sorun bir tane değil önce sorunlar tanımlanmalı. Derelerden bir tanesi sülfür akıyor ama neden bilinmiyor’’

K8 ‘‘ Tabakhane ve sivrisinek sorunu var’’

Düzenlemeye (F:2) yönelik katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K4 ‘‘Geçtiğimiz günlerde gönen çayı kalkınma projesi çevre bakanlığınca kabul edildi. Bir program dahilinde gönen deltası üzerindeki tüm kötü etkilerin bertaraf edilmesi için bir takvim oluşturuldu bakanlık tarafından. Tabakhanelerin kalkması bu yılın sonuna kadar ön görülen bir ayağı bu projenin. Onun dışında çay boyunca olan yerleşim yerlerinin köylerinin de düzenlenmesini kapsamakta. Sanayiye tabi ki karşı değiliz ama termal turizmin önemli bir yerinin olduğu gönen de bu turizmi engelleyecek her türlü şeyin önüne geçmeliyiz. Çünkü termalden yıllardır buranın halkı kadim bir şekilde ekmek kazanıyor. Ama sanayi gönen için daha çok yeni bir alan bu yüzden termali harcayamayız ayrıca sanayi illa bir bölgede olmak zorunda değil ama termal turizm kaynağın olduğu alanda yapılmalıdır. Aynı şekilde tarım da sanayi yüzünden harcanmamalıdır. Türkiye’de sanayi alanında yanlış yatırımlar yapılıyor’’

K8 ‘‘ Gönen’ e gelen ziyaretçiler Gönen’ in eskiden daha güzel olduğunu söylüyorlar. Gönen Parkı eskiden daha farklıydı bence daha iyiydi çünkü kendine hastı Gönen’e ait taşlar vardı yerlerde içerisinde aşıklar köprüsü vardı bunlar bir yenileme çalışması ile birlikte yok oldu sıradan bir park haline geldi. Gönen’ e has imgeler yok oldu’’

Biyo çeşitliliğe (Tablo 1) (F:2) yönelik katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K2 “ BİO gübre üretimi önemli bir konu çünkü böylece tarım tamamen organik oluyor. Kimyasal gübre ve ilaçlara gerek kalmıyor ve de atıklar değerleniyor”

K7 “ Eskiden Gönen’ e doğasının temizliği için gelen çok fazla ziyaretçi vardı İstanbul’ dan bile Gönen Çayına balık avlamaya gelenler olurdu. Maalesef artık çaydaki canlı hayat sona erdiği için bu etkinlikte sona ermiş durumda. Bu günlerde bir hastalık kestane ağaçlarını öldürüyor ama nedeni tam olarak bilinmiyor. Fabrikaların zararlı atıklarından ya da bilinçsiz kullanılan kimyasal ilaçlardan olabilir”

Kaynak verimliliği (Tablo 1) ilkesinin analizi için “termal su” ve “geri dönüşüm” kodları oluşturulmuştur. Termal suya (F:8) yönelik bütün katılımcılar görüş bildirmişlerdir. Termal suya yönelik katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K1 “ Termal su otellerde, seracılıkta, konut ve işyerlerinin ısıtmasında kullanılır”

K2 “ Termal su öncelikle tedavi amaçlı kullanılıyor havuzlarda, küvetlerde, jakuzilerde onun dışında Gönen için de jeo termal ısıtma istemi var binaların ısıtılmasın da kullanılıyor. Sistem şu şekilde doğrudan termal su kullanılmıyor termal suyun ısısından yararlanılıyor, termal kaynağın için de normal su boruları geçiriliyor ve böylece binalar ısıtılıyor. Bir de tarım da kullanılıyor, seracılıkta kullanımı için yatırım çalışmaları devam ediyor. Termal kaynakların kullanımı konusunda titiz davranılıyor yasal olarak temizlik ve kullanım konusunda kesin hükümler ve yaptırımlar var. Ancak termal su kapasitesi çok fazla ama yeterli faaliyet gösteren işletme yok su boşa gidiyor.”

K3 “Termal suyun sadece yüzde onluk kısmını aktif olarak kullanabiliyoruz. Termal suyu daha verimli kullanmamız lazım örneğın bir sayaç yardımı ile suyun özel sektöre dağıtılarak oradan gelir elde etmesi lazım”

K4 “ Dağ ılıcası merkezdekinin aksine termal suyu doğal olarak havuza vermekte olan bir kaynaktır. Tabiatı da bir harikadır”

K5 “ Termal su kaplıcalarda ve dolaylı yoldan jeotermal ısıtma olarak binalarda kullanılmaktadır”

K6 “ Termal sular turizm amaçlı kullanılıyor. Bunun yanı sıra jeotermal olarak ısınma amaçlı kullanılıyor. Ama günümüz de doğal gazın gelmesi ile bu talep azalmakta”

K7 “ Halk Kütüphanesinde sıfır atık projesi kapsamın da cam, plastik, kâğıt gibi tüm atıklar toplanmakta. Diğer kurumlarda sıfır atık projesi kapsamında bu ayrıştırmayı yapmaya başladılar. Termal su, turizm amaçlı kaplıca olarak kullanılıyor. Ve Türkiye’ de ilk jeotermal enerjiyi

kullanan bölgedir Gönen. Efektif kullanım konusuna gelecek olursak kaplıcalar 1950'ler de ya da 1960larda yapıldı ve hala aynı teknoloji kullanılıyor.”

K8 “ Termal kaynak ancak termal suyun yönetimi belediye de ve bence düzgün işletilemiyor. Gönen de çıkarılan bu termal su kaynağı dünyada sadece iki yerde var biri Gönen de diğeri de başka bir ülkede adını tam hatırlamıyorum çok değerli bir su ama yeterince verimli kullanılmıyor. Termal su kaynaklarımız hakkettikleri gibi değerlendirilmiyor daha çok kişiye ulaştırılmalı, temizlik ve bakımları yapılıyor ama kapasitesinin çok altında bir kullanım oranı var. Termal sular oteldeki kaplıca havuzlarında ve hamamlarda kullanılıyor. Jeotermal ısıtmada kullanılıyor.”

Geri dönüşüme (F:5) yönelik katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K2 “ Büyükşehir belediyesi ile yapılan bir sıfır atık projesi var bu daha çok yeni bir proje. Belediyenin bıraktığı konteynerlere kullanılmayan giysiler bırakılıyor, onlar sonra oradan alınıp ihtiyaç sahiplerine ulaştırılıyor. Kitaplarla ilgili de aynı proje var. Gıda atıkları ile de ilgili solucan gübresi üretme tesisleri çoğaldı. Bunlar özel sektör de bu işletmeler bireysel olarak belli bölge ve işletmeler ile anlaşarak gıda atıklarını topluyorlar aynı şekilde pazar yerinde kalan meyve sebze atıkları da solucan gübresi üretimi ve bio-gübre üretimi için kullanılıyor. Bu konu da duyarlı ailelere ulaşıldığında, halka bilinçlendirme yapıldığında bu kişiler de gıda atıkları gidip bu toplama noktalarına bırakabilirler ve atıklarda değerlendirilmiş olur ve dönüşüm sağlanır.”

K5 “ Sıfır atık diye bir proje duydum ama içeriğini tam bilmiyorum. Çöplerin yanında cam, plastik ve kıyafet ayırma konteynerleri var”

K6 “ Mahallemiz de bir adet giysi toplama konteyneri mevcut çocuğumun, eşimin ve benim giymediğimiz kıyafetlerimizi oraya bırakabiliyorum böylece ihtiyaç sahiplerine ulaştırılabilir. Piller konusun da herhangi bir toplama noktası görmedim. Ama cam ve kâğıt atıkları için ayrı birer konteyner mevcut yine bu atıkları da diğer atıklardan ayrı olarak oralar da toplayabiliyoruz”

K7 “Öğrencilere okullarda farkındalık eğitimler veriliyor sıfır atık projesi ile ilgili. Gönen belediyesi bir dönem sokak hayvanları için halkın yemek atıklarını bırakabileceği kaplar yaptı. Kâğıt atıkları için ve kullanılmayan giysiler için konteynerler yerleştirdi belirli noktalara. Solucan gübresi üreten kişiler bireysel olarak pazar atıklarını topluyorlar.”

K8 “ Çöp kovalarının yanında giysi kutuları oluyor kullanılmayan giysiler toplanıp ihtiyaç sahiplerine ulaştırılıyor. Plastik toplama kutuları oluyor. Gönen Parkının için de kitaplıklar var isteyen oraya kitap bırakıyor isteyen alıp okuyor ama pek aktif değil.”

Çevresel saflığa (Tablo 1) (F:6) yönelik katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K1 “Atık sular arıtma tesisi tarafından arıtılmaktadır. Atık yönetimi gönen belediyesi ve büyükşehir belediyesi tarafından yürütülmektedir.”

K2 “Gönen belediyesi geçtiğimiz günler de sıfır artık projesine geçti, atık arıtma tesisi yapıldı. Bununla ilgili birtakım görüşmeler oldu. Atık sular Gönen Çayının orada bulunan bir arıtma tesisinde arıtılıyor ancak çok verimli değil bu arıtma.”

K4 “Şu an ki arıtma tesisi de yarım yamalak çalışıyor zaman zaman kaçaklar meydana geliyor. Tabakhanedeki üreticiler kendi karlarını ve üretimlerini düşünüyor. İstihdam yaratırken ve paramızı kazanırken havamızı, suyumuzu ve toprağımızı da korumalıyız. Telifisi olmayan bir şey varsa o da hava, su, toprak yani çevredir. Sürdürülebilir bir kalkınma için su, toprak ve havanın korunması en temel ilkedir. Şehir arıtmamız geçen yıl faaliyete geçti ama bu sadece merkezi kapsıyor bizim 90 tane de kırsal mahallemiz var buralarda hiç arıtma ile yatırım yapılmamış yerler var. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı hava kirliliği ile ilgili Kasım ayında bir ölçüm cihazı göndereceğini söyledi belli bir periyotta hava kirliliği ölçülecek. Sanayi kirliliği baya yoğun ve bakanlık çok aktif çalışmıyor bu da ülkenin ekonomik durumu ile alakalı gelse tespit etse kapatacak, kapatsa zaten ülke genelinde üretim de sıkıntı var.”

K5 “Çayın kenarında arıtma tesisi var ama ne kadar aktif bilmiyorum.”

K6 “Kanalizasyonlar da sık sık taşmalar meydana gelmekte ve günlerce o şekilde çirkin bir görüntü ile kalmakta.”

K7 “Bir iki yıl önce bir arıtma yapıldı ama aktif olarak çalıştırılmadı. Atıklar Gönen Çayına boşaltılmaktaydı, arıtma tesisinin açılışı yapıldı ama kesin olarak aktif olarak çalışıyor mu bilmiyorum.”

7. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Sürdürülebilir kalkınma, halkın mevcut gereksinimi ve beklentileri ile onların kullanımına sunulmuş olan kaynakların arasındaki dengeyi hem toplumsal hem ekonomik hem de çevresel boyutları ile ele alan bütünlük bir yaklaşımdır (Günlü, editör Kozak, 2014: 64). Turizm de sürdürülebilirlik ekonomik sürekliliği sağlayarak, istihdam kalitesini yükselterek bölgesel refah geliştirerek, bunları gerçekleştirirken fiziksel bütünlük ile kültürel zenginlik ve biyolojik çeşitliliği koruyarak, kaynakların etkin kullanımını hedefleyen bir planlama ile mümkündür (Koçak, 2016: 46). Bir turizm destinasyonunun sürdürülebilirliği, değişen pazar koşullarına uyum sağlamasından, turizm arz kaynaklarının verimli kullanılmasından, yenilikçi planlamaların ortaya konulmasından ve geliştirme stratejilerinin sunulması becerilerinden önemli ölçüde etkilenmektedir (Ural, 2015: 176). Turizm arz kaynaklarının sürdürülebilirliği ile destinasyona zarar vermek yerine yararlı olan yerel çevre, toplum ve kültürlerle uyum içinde işlenen ürünler sunulabilir (Çakılcıoğlu, 2013: 30). Elde edilen bulgular ışığında

Gönen'deki turizm arz kaynaklarının sürdürülebilirliğinin değerlendirilmesi yapılmıştır. Elde edilen bulgular ve incelenen yazın ışığında Gönen'deki turizm arz kaynaklarının sürdürülebilirliğinin sağlanması ve sürdürülebilir kalkınma için sunulan öneriler şu şekildedir:

- Destinasyon yönetiminde tüm paydaşlara eşit söz hakkı verilmeli, toplantılar yapılmalı ve özellikle yerel halkın katılımı sağlanmalıdır.
- Çeltik arazileri ilçe merkezinin dışına taşınmalıdır.
- Tabakhane bölgesindeki fabrikaların denetimi arttırılmalı, çevreye duyarlı çalışmaları sağlanmalıdır.
- Yerel halk sürdürülebilirlik konusunda bilinçlendirilmelidir.
- Atık yönetimi konusunda eğitimler yapılmalıdır.
- Destinasyon yönetimi için sürdürülebilir kalkınma odaklı projeler hazırlanmalıdır.
- Gönen Çayı ve çevresi temizlenmeli ve atık yönetimi ile ilgili gerekli düzenlenmeler yapılmalıdır.
- İğne oyası yapan kadınlara destek olunmalı, gerekli finansman sağlanmalı ve ürünlerini tanıtma imkânı sunulmalıdır.
- Mozaik müzesi ziyarete açılmalıdır.
- Doğa turizmine yönelik turlar düzenlenmelidir.
- Bölgedeki turizm tesisleri yenilenmeli ve bakımları yapılmalıdır.
- Yerel halka yöresel ürünlerini satışa sunabilmesi için destek olunmalıdır.
- İğne oyası festivalinin içeriği geliştirilmeli ve tekrardan düzenlenmelidir.
- Turizm tesislerinde çalışanlar eğitilmeli ve hizmet kalitesi arttırılmalıdır.
- Gönen Çayı'nı tehdit eden Tabakhane bölgesi kaldırılmalıdır.
- Atık yönetimi sağlanmalı ve denetimler sıklaştırılmalıdır.
- Sıfır atık projesi desteklenmeli ve gerekli bilinçlendirmeler sağlanmalıdır.
- Termal su yönetimi daha verimli ve elverişli bir hale getirilmelidir.
- Atık su arıtma tesisleri çoğaltılmalı ve geliştirilmelidir.
- Hava, su ve çevre kirliliğini önlemek için gerekli önlemler alınmalı ve yaptırımlar uygulanmalıdır.

İleride bu çalışmaya ek olarak üç temel sürdürülebilirlik boyutu olan ekonomik, sosyokültürel ve çevresel boyutlar ayrı ayrı incelenerek daha kapsamlı bir çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

Akış, S. (1999). *Sürdürülebilir Turizm ve Türkiye*. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi. Yıl: 10: 35-39.

DOI: 10.38120/banusad.883182

BANÜSAD, 2021; 4(1), 21-46

Akşıt, S. (2007). *Doğal Ortam Duyarlılığı Açısından Sürdürülebilir Turizm*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1/2(2): 441-460.

Aranson, L. (1994). *Sustainable Tourism Systems: The Example of Sustainable Rural Tourism in Sweden*, Journal of Sustainable Tourism, 2(1+2), London.

Cros, H. D., Bauer T., Lo C., Rui S. (2005). *Cultural Heritage Assets in China as Sustainable Tourism Products: Case Studies of the Hutongs and the Huanghua Section of the Great Wall*. Journal of Sustainable Tourism, 13(2).

Çakılcıoğlu, M. (2013). *Turizm Odaklı Sürdürülebilir Kalkınma İçin Bir Yöntem Önerisi*, Tasarım ve Kuram Dergisi, 16.

Hansen A. (2003) “İçerik Çözümlemesi” “İletişim Araştırmalarında İçerik Çözümlemesi” içerisinde Çeviren M.S.Çebi, Alternatif Yayıncılık, Ankara

Koçak N. (2016). *Sürdürülebilir Turizm Yönetimi*, Detay Yayıncılık, Ankara

Kozak M. (2014). *Sürdürülebilir Turizm Kavramlar ve Uygulamalar*, Detay Yayıncılık, Ankara

Kozak N. vd (2000). *Genel Turizm: İlkeler- Kavramlar*, Ankara Turhan Kitabevi

Mbaiwa, J.E. (2005). *The Problems and Prospects of Sustainable Tourism Development in the Okavango Delta, Bostwana*. Journal of Sustainable Tourism, 13(3): 203-227.

Olalı H. ve Timur A. (1988). *Turizm Ekonomisi*, Ofset Ticaret Matbaacılık Şti., İzmir

Patton, M. Q. (2014). *Qualitative research and evaluation methods. Thousand Oaks*, çeviren Dede ve Bilican, 3. Baskı, Pegem Akademi, Ankara

Pepper, D. (1999). *The Integration of Environmental Sustainability Considerations Into EU Development Policy: A Case Study of the Leader Initiative in the West of Ireland*. Journal of Environmental Planning & Management, 42(2): 167-187.

Sithole, E. (2005). *Trans-boundary Environmental Actors: The Zambezi Society’s Campaign for Sustainable Tourism Development in the Zambezi Bioregion*. Journal of Sustainable Tourism, 13(5): 204-221.

Timur A. (2014). *Turistik Ürün Politikası*, Detay Yayıncılık, Ankara

Ural, M. (2015). *The Importance of Risk Management for the Sustainability of Tourism*, Balıkesir University Journal of Social Sciences Institute, 18(33): 163–178.

Usta Ö. (2016). *Turizm Genel ve Yapısal Yaklaşımı*, Detay Yayıncılık, Ankara

DOI: 10.38120/banusad.883182

BANÜSAD, 2021; 4(1), 21-46

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara

İnternet Kaynakları

Gönen Belediyesi Resmi Web Sitesi (27.12.2020)

Kurum Yayını

World Tourism Organization (1993), *Sustainable Tourism Development: Guide for Local Planners*, Spain

World Tourism Organization (2005). *Making Tourism More Sustainable: A Guide for Policy Makers*, United Nations Environment Programme, Division of Technology and Economics